

Art Rupestre, Patrimoni de la Humanitat

El conjunt més gran de pintures prehistòriques d'Europa

L'art rupestre de l'Arc Mediterrani de la península Ibèrica està declarat com a patrimoni de la humanitat per la UNESCO des de 1998, ja que és el conjunt de pintures rupestres prehistòriques més gran de tota Europa, constitueix una imatge excepcional de la vida humana i està situat en entorns de gran valor paisatgístic i natural.

A la Comunitat Valenciana es van declarar patrimoni de la humanitat un total de 351 llocs, amb la distribució provincial següent: Alacant, 169, Castelló, 101 i València, 81. Tot i això, des de 1998 fins ara s'han incrementat les troballes fins a assolir gairebé la xifra de 600 jaciments.

La Comunitat Valenciana incorpora al conjunt de l'art rupestre de l'Arc Mediterrani un gran nombre de conjunts que inclouen els diversos estils que es consideren en aquesta matèria (art paleolític, art levantí, art esquemàtic i art macroesquemàtic).

Es concentren principalment a les zones d'Els Ports i l'Alt Maestrat, a Castelló, al massís del Caroig, a la província de València, i a les valls de la Marina i la zona d'Alcoi, a Alacant, tot i que hi ha jaciments disseminats per la pràctica totalitat de les comarques valencianes.

Principals abrics visitables

Cultura ancestral en el paisatge mediterrani

Parc Cultural Gasulla-Valltorta
En aquest paisatge de calcàries i bosc mediterrani que s'estén per diversos municipis hi ha ni més ni menys que 97 conjunts d'art rupestre, majoritàriament d'art levantí. Des del Museu de la Valltorta pots recórrer diverses rutes de senderisme per a visitar alguns enclavaments: cova dels Cavalls, cova del Mas d'en Josep, cova dels Ribassals o del Civil, coves de la Saltadora, abríc de Centelles, a Albocàsser o, cova Remigia, al municipi d'Ares del Maestrat.

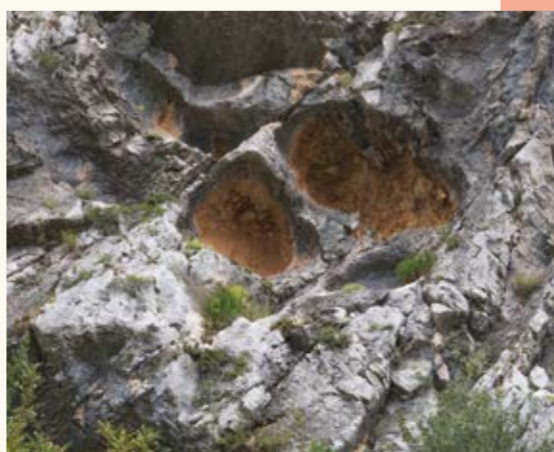
Morella la Vella
Aquestes pintures es troben a la masia de Morella la Vella, bressol dels primers pobladors d'aquestes terres. S'hi representen escenes de caça i de tipus esquemàtic que es poden visitar de manera guiada i gratuïta mentre gaudeixes també dels paisatges de la zona.

Massís del Caroig
Aquesta vasta plataforma tabular de la província de València s'estén entre Bicorp, la Muela de Cortes, Cofrentes, Ayora i Navalón i destaca per les seues característiques geomorfològiques, botàniques i etnològiques. Pel que fa a l'art rupestre, al seu entorn es poden visitar la cova de la Araña, el Barranco Moreno, l'abríc del Garrofero de Navarrés i l'abríc de Voro de Quesa.

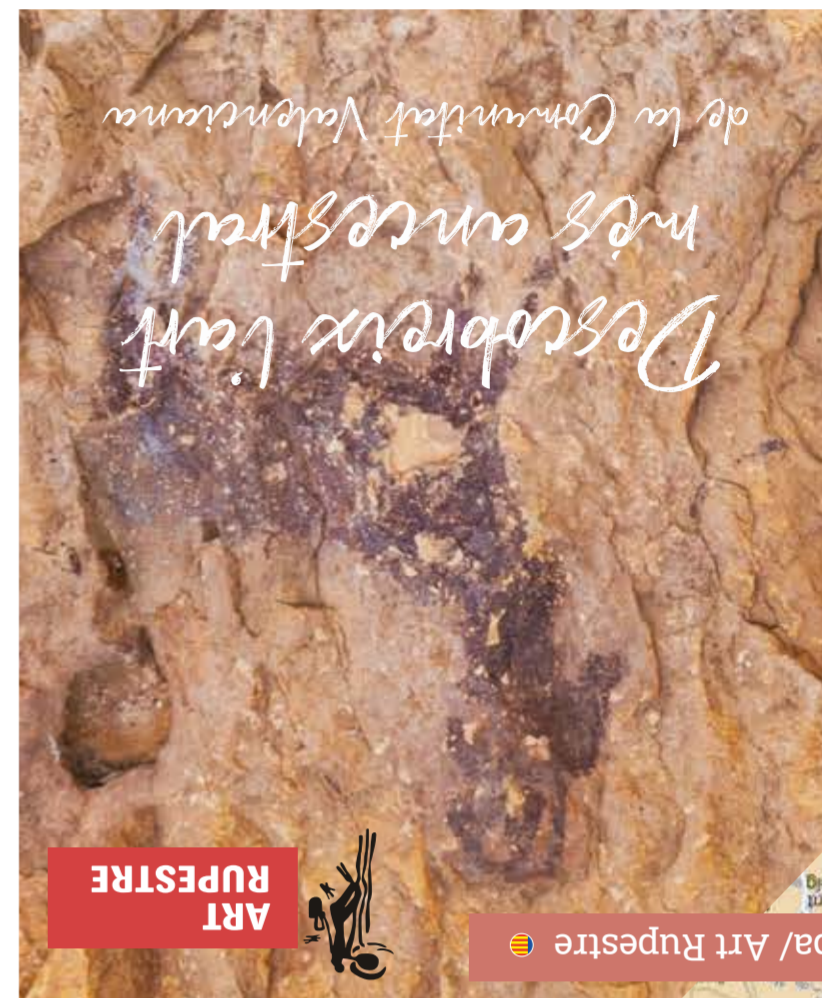

La Sarga - Alcoi
Aquestes pintures es troben al barranc de Foradà (serra dels Plans), concretament als terrenys del caseriu de La Sarga, molt prop de la via verda d'Alcoi. Es distribueixen en tres abrics, on es poden apreciar tres estils artístics: art macroesquemàtic, levantí i esquemàtic. Estan situades en un paisatge molt interessant des del punt de vista geològic, motiu pel qual es poden visitar durant una estimulante jornada de senderisme.

Pla de Petracos - Castell de Castells
Aquest santuari, situat a la Marina Alta d'Alacant, està format per un conjunt d'abrics i una cova que conserva representacions vinculades al Neolític. Ací trobaràs figures macroesquemàtiques de vora 7.000 anys d'antiguitat en què la figura humana, dibuixada sovint amb els braços alçats, possiblement representant els orants, en sembla ser el tema central.

Principals abrics visitables, museus i centres d'interpretació.

mapa/ Art Rupestre

Fes de la teua estada a la Comunitat Valenciana una experiència especial.

www.comunitatvalenciana.com Art Rupestre

Tot comença en comunitatvalenciana.com

Museus i centres d'interpretació

/ Per aprofundir en l'arqueologia valenciana

Ecomuseu de Bicorp

L'objectiu d'aquest centre d'interpretació és divulgar l'art rupestre llewantí i, en particular, el que pot trobar-se al municipi. S'hi solen organitzar visites guiades a diversos abrics situats en municipis de l'entorn del massís del Caroig.

Museu de la Valltorta - Tírig, Castelló

Museu autònom de referència dedicat exclusivament a l'art en la prehistòria de la Comunitat Valenciana. Està situat en el medi natural, al costat del barranc de la Valltorta, ofereix informació detallada sobre tots els jaciments d'art rupestre de la Comunitat Valenciana i a més és el punt de partida de les visites guiades als abrics que més pròxims al museu.

Museu de Prehistòria de València

Les seues sales permanents mostren l'ampli panorama de l'arqueologia valenciana, des del Paleolític inferior fins al període visigot, amb una atenció especial al jaciment iber de la Bastida de les Alcusses, a Moixent. També té exposicions temporals, tallers de restauració, departament de didàctica i biblioteca.

Museu Arqueològic d'Alacant (MARQ)

Aquest centre, que destaca per la modernitat dels materials didàctics, té diferents sales permanents dedicades a la prehistòria, els ibers, l'antiga Roma i èpoques posteriors. També té exposicions dedicades a l'excavació i la cerca de restes arqueològiques i organitza visites a jaciments alacantins com són els del Pla de Petracos, la cova de l'Or o la Illeta dels Banyets.

Museu Camil Visedo d'Alcoi/ la Sarga

Aquesta exposició, situada a l'edifici de l'antiga Casa de la Vila del segle XVI, d'estil gòtic valencià i renaixentista i que mereix per si sola una visita, abasta des del Paleolític fins a l'època medieval. Hi destaquen les ceràmiques del Neolític i les valuoses troballes de l'assentament iber de La Serreta, al terme municipal mateix. És el museu des d'on parteixen i on es reserven les visites guiades a l'important jaciment de la Sarga d'Alcoi.

/ El que no et pots perdre

Tírig, el bressol de l'art rupestre

El municipi castellanenc de Tírig és una cita obligada per a amants de l'art rupestre, a més d'un poble molt bonic. Al paratge del Maestrat hi ha el Museu de la Valltorta i el barranc de la Valltorta, on, a més de visitar diverses coves amb representacions d'art llewantí, trobaràs mostres de sistemes tradicionals d'explotació agrícola i ramadera.

La Pobla de Benifassà

En aquest tranquil poble de Castelló pots visitar el parc natural de la Tinença de Benifassà, a l'interior del qual i al costat de l'embassament d'Ulldecona hi ha la cova dels Rossegadors o cova del Polvorí. En aquest jaciment important trobaràs més de 200 unitats de pintures que representen escenes de caça, domesticació i recol·lecció, així com múltiples animals.

Borriol

La localitat de Borriol, pròxima a Castelló de la Plana, té un important jaciment de fa 10.000 anys conegut com la cova de l'Albaroc o cova de la Joquera. Entre les seues pintures destaca una figura coneguda com El Guerrero o El Bruixot gràcies a la bona definició i el bon estat de conservació.

Ruta del Barranco Moreno

Es tracta d'una ruta circular ben atractiva d'11 quilòmetres i dificultat mitjana (vora 4 hores i mitja de camí) que permet observar mostres d'art rupestre. Comença a Bicorp i s'allunya a l'oest cap als barrancs del Baldío i el Moreno. Hi trobaràs alguns abrics, entre els quals destaca la cova de Calicanto.

Bicorp: la cova de la Araña

Aquesta cova conté una de les escenes més importants de l'art rupestre llewantí: la recol·lecció de la mel, on una dona penjada d'unes cordes introdueix un braç a l'interior d'un rusc mentre les abelles voletegen al voltant. Està datada entre els anys 9000 i 1400 a. de C. i a les seues cavitats hi ha també representacions de caça, cérvols, un gran bou i diverses cabres.

Abric de Tortosilla a Ayora

Es tracta d'una de les primeres pintures rupestres descobertes a la Comunitat Valenciana, trobades en 1911. Són representacions de l'art llewantí que mostren escenes sobre la caça, la recol·lecció de la mel, la guerra, la maternitat o la mort. Es poden visitar amb reserva prèvia a través de l'oficina de turisme d'Ayora.

Pintures rupestres de Titaguas

En aquesta localitat valenciana hi ha l'abric del Corral del Tío Escribano, a vora dos quilòmetres del nucli urbà. Es tracta d'un jaciment del Neolític de vora 9.000 anys d'antiguitat on es poden observar escenes de caça i dansa i alguns animals. També hi ha altres representacions de l'art llewantí a la partida del Hondón, un altre jaciment situat en les proximitats.

Altea - Serra de Bèrnia

El cim de la serra de Bèrnia amaga les pintures rupestres de l'Ermita del Vicari, que en prenen el nom de les ruïnes d'una ermita pròxima. Pots arribar a aquest abric d'art esquemàtic i gaudir de la bellesa del paratge a través d'un sender condicionat i senyalitzat.

Conèixer l'art rupestre amb responsabilitat

Consells

- Informa't amb antelació als centres d'interpretació o museus sobre la possibilitat de fer-hi visites guiades.
- Prepara un equipament adequat: roba còmoda, protecció solar, aigua en funció de la duració del trajecte i potser una mica de menjar.
- Segueix amb atenció les indicacions del guia i informa't dels possibles danys ocasionats.
- No toques els motius d'art rupestre, ni amb les mans ni amb cap mena d'instrument, ni hi apliques cap mètode físic ni químic sobre les pintures o abrics i mantén sempre una distància mínima amb aquests elements.
- Respecta les senyalitzacions i no camines fora de les vies habilitades.
- No hi deixes fem, encara que siga d'origen orgànic.